

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI
No 9/1979

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 9/79

15. p:nä toukokuuta

5. vuosikerta

JULKAISIJA

Sokeain Keskusliitto ry

PÄÄTOIMITTAJA

Ulla Kiikka

TOIMITUKSEN OSOITE

Sokeain Keskusliitto ry

Mäkelänkatu 52 A

00510 Helsinki 51

SISÄLLYS

Uutisia	1
Richard Kinney kuollut	6
Hei ystävät	7
Pataruokia	9
Talvivaatteet kesäsäiliöön	12
Lapsi leikkii	14
Tyyskylän kurssilla	16

UUTISIA

Itämeren öljy ajautuu uudelleen Ahvenanmaan saaristoon. Öljyä on siellä n. 30 km levyisellä alueella. Mahdollista on että öljyä tulee lisää jos etelätuulet jatkuvat. Öljyntorjuntaan on osallistunut yli tuhat vapaaehtoista. Maarianhaminaan on tuotu runsaasti öljyntorjuntakalustoa mm. puomeja ja turvetta.

Yli 3 000 litraa raskasta polttoöljyä on valunut Vääksyn kanavan suulla Päijänteeseen. Öljy oli levinnyt järven jään alle. Öljyalue oli yli 200 m pitkä ja kymmeniä metrejä leveä. Öljy on peräisin Asikkalan meijeristä, jossa sattui öljyvuoto. Öljy on lapioitu tynnyreihin.

Öljytuho uhkaa myös Ranskan rannikkoa. Kaksi säiliöalusta törmäsi yhteen sumussa Bretagnen rannikon edustalla. Toinen alus upposi lasteineen. Rannikko ehkä säästyy, koska raakaöljy on vettä raskaampaa. Mutta lastina ollut raakaöljy voi tuhota merenpohjan kasvustoa ja eläimistöä. Toinen aluksista oli tyhjä. Molemmista aluksista valui mereen niiden omaa polttoöljyä n. 650 tonnia.

Kokoomuksen puoluejohtaja Harri Holkeri päätti hallitustilanteen selvittelyn ja vastasi presidentille, että »puolueilla ei ole riittävästi poliittista tahtoa enemmistöhallituksen muodostamiseksi.»

Eduskunnan varapuhemies Veikko Helle sai hallitustunnustelijan tehtävän. Helle selvittää nykyisen hallituksen kaltaisen keskustan ja vasemmiston yhteistyön edellytyksiä.

Ranskan presidentti Valery Giscard d'Estaing on vierailut Neuvostoliitossa. Hän on neuvotellut maiden yhteistyön kehittämisestä sekä suurista kansainvälisistä kysymyksistä esim. liennytysoolitiikasta. Sillä tarkoitetaan kaikkia niitä keinoja, joilla pyritään säilyttämään maailmanrauha ja vakiinnuttamaan valtioiden väliset hyvät suhteet. Neuvostoliitto toivoo, että vierailu antaa vauhtia myös muille idän ja lännen välisille tapaamisille, joissa on ollut tauko kauan aikaa.

Kansanedustajat tekivät 2570 laki- ja toivomusaloitetta eduskunnan yleisen aloiteajan päättyessä. Uusi aloitepino kasataan syksyllä, kun edustajat jättävät budjettiin liittyvät raha-asiainaloitteet.

Suurin osa aloitteista jää käsittelemättä, koska ei ole aikaa. Eniten aloitteita teki SMP:n eduskuntaryhmä.

Aloitteiden joukossa vaadittiin mm. työllisyyden parantamista, eläkeuudistuksia, työajan lyhentämistä, lasten kotihoidon tukea jne.

Suomessa oli perhettä kohti keskimäärin yksi lapsi. Vuosikymmen sitten yhtä perhettä kohti oli keskimäärin 1,2 alle 18-vuotiasta lasta. Useimpiin perheisiin kuuluu useita lapsia, sillä lähes puolet 1,2 miljoonasta perheestä oli lapsettomia.

Työvoimatoimistoissa oli huhtikuun puolivälissä 171 500 työtöntä työnhakijaa. Määrä oli 11 800 vähemmän kuin maaliskuussa.

Lääkärit johtavat valtakunnan ansiotilastoja yli 8000 mk:n kuukausipalkoilla. Myyjät ovat tilaston viimeisenä 1600 markalla, kertoo tilastokeskuksenansiotiedot vuoden 1977 lopun tilanteesta.

Koijärvi on ollut tuntematon erämaajärvi Forssassa.

Nyt tämä lintujärvi on tullut tunnetuksi maanomistajien ja luonnonsuojelijoiden riidan aiheena. Riita koskee järven olemassa olon oikeutta. Maanviljelijät pelkäävät kevättulvien nousevan pelloille ja haluavat juoksuttaa vettä pois laskuojaa myöten. Luonnonsuojelijat vastustavat järven kuivattamista ja rakentavat patoja laskuojaan.

Riitaa on käsitelty valtioneuvostossa. Koijärvi päätettiin pitää lintujärvenä. Tulvahaittojen vähentämiseksi laskuojaan rakennetaan pohjapato. Sen avulla järven pintaa voidaan laskea tarpeen mukaan.

Suomi sijoittui jääkiekkoilun MM-kisoissa viidenneksi eli putoamissarjan voittajaksi. Suomen joukkueen sijoitus varmistui sen viimeisessä ottelussa Puolaa vastaan. Ottelu päättyi Suomen voittoon 4-2.

Neuvostoliitto vei jääkiekkoilun maailmanmestaruuden. Kisojen viimeisessä ottelussa hopeajoukkue Tšekkoslovakia kaatui numeroin 6-1.

Mitalisarjan tulokset

(o=ottelut, v=voitot, t=tasap., ta=tappiot, m=maalit, p=pisteet)

	o	v	t	ta	m	p
Neuvostoliitto	6	6	0	0	51-12	12
Tšekkoslovakia	6	3	1	2	25-30	7
Ruotsi	6	1	1	4	20-38	3
Kanada	6	1	0	5	20-36	2
Putoamissarja						
Suomi	6	4	1	1	23-17	9
Länsi-Saksa	6	3	1	2	27-20	7
USA	6	2	2	2	22-20	6
Puola	6	0	2	4	15-30	2

Englantilaiset saivat naispääministerin. Konservatiivipuolue voitti vaalit ja puolueen johtajasta rouva Margaret Thatcherista tuli Englannin ensimmäinen naispääministeri. Oikeistopuolue konservatiivit sai alahuoneeseen 339 paikkaa. Työväenpuolue, joka on johtanut Englantia viisi ja puoli vuotta sai 268 paikkaa. Alahuoneessa, on yhteensä 630 jäsentä. Englannin parlamentti on kaksikamarinen: ylähuone ja alahuone. Poliittinen valta on alahuoneella. Englannissa hallituksen muodostaa vaaleissa voittanut puolue.

RICHARD KINNEY KUOLLUT

Maailmankuulu kuurosokea tohtori Richard Kinney kuoli 19.2.1979 sydänkohtaukseen ollessaan viisikymmentäviisi vuotta vanha. Hänet tunnettiin kansainvälisesti (kaikkialla maailmassa) erittäin hyvänä opettajana ja kouluttajana. Hän oli myös tunnettu ja ihailtu kirjailijana. Hän kirjoitti erilaisia kirjoituksia kuurosokeana olemisesta sekä myöskin lyhyitä kertomuksia ja runoja. Hän toimi kuollessaan Hadleyn sokeain koulun puheenjohtajana oltuaan aikaisemmin samassa koulussa pidettynä opettajana. Hadleyn koulussa hän ehti toimia 25 vuotta.

Tri (tohtori) Kinney valmistui kolmantena kuurosokeana Yhdysvalloissa, maisteriksi, Ohion yliopistosta. Hän oli sekä Mt Unionin että Loyola korkeakoulujen kunniatohtori. Korkeakoulut sijaitsevat (ovat) Chicagon kaupungissa.

Tri Kinney toimi Sokeainhuollon Maailmanneuvoston kuurosokeiden komitean puheenjohtajana. Hän toimi myös ensimmäisen Helen Keller kuurosokeiden maailmankonferenssin (1977) loistavana (erittäin hyvänä) puheenjohtajana. Hän sai toimikautensa aikana kirjallisesta tuotannostaan (kirjoistaan

ja kirjoituksistaan) Helen Keller -kultamitalin. Kinney valittiin vuonna 1978 vuoden mieheksi. Valinnan teki Yhdysvaltain Kansallinen Kotiopiskelun Neuvosto. 1978 hän sai myös Francis Joseph Campbell palkinnon Amerikan Kirjastoliitolta.

Richard Kinney oli pieni reumatismin runtelema (kädet pahasti koukistuneet) mies, mutta luonteeltaan tulisielu, joka toimi kuurosokeiden sekä sokeiden esitaistelijana paremman koulutuksen ja parempien mahdollisuuksien saavuttamiseksi. Dick Kinneyn muisto jää pysyväksi.

Inger Lindgren

HEI YSTÄVÄT!

Meillä Hämeenlinnassa on toiminut jo yli puoli vuotta erikoislaatuinen viittomakielipiiri! Kerhossamme on nimittäin kuurosokeita, kuuroja sekä kuulevia viittomakielen opiskelijoita. Onkohan ainoa laatuun Suomessa? Kokoonnumme joka tiistai. Paikalla on aina ollut yli 30 opiskelijaa.

Kerhomme toiminta perustuu yhteiseen illanviettoon, jossa voimme nauttia toistemme läsnäolosta – ja se on kiva asia. Toimintamme on monipuolista: On esitelmiä ajankohtaisista asioista, annamme tietoa tärkeistä asioista, keskustelemme, teemme erilaisia opintoretkiä, lottoamme, juomme kahvia, televisiosta tulkitaan uutisia ja tietysti opiskelemme innolla viittomakieltä.

On ihanaa, kun voimme kokoontua yhtenä iltana viikossa nauttimaan yhdessä olostani. Kukaan ei tunne olevansa eristetty. On niin hyvä yhteishenki. Näitä yhteisiä hetkiä me tarvitsemme!

Kerhossamme jokainen oppii aina uutta: kuulevat ystävät oppivat tuntemaan vaikeuksiaan, ja keskustelemalla kuurosokean tai kuuron kanssa he oppivat kaikkien parhaiten viittomakieltä. Kuurosokeat ja kuurot tuntevat itsensä tasa-arvoiseksi kuulevien kanssa. Tämä on myös kerhomme tarkoitus.

Olemme kaikki yksimielisiä siitä, että tällaisia yhteisiä tiistai-iltoja tarvitaan ja se saa meidät kokoontumaan.

KEVÄTTERVEISIN

Kai Leinonen

PATARUOKIA

Pataruokia voidaan valmistaa yksinkertaisista ja huo-keista aineksista ja kerralla suurempiakin määriä. Lämmittämisestä useat pataruoat pitävät ja pakastaminenkin onnistuu hyvin. Perunaa sisältävät pataruoat voi pakastaa ilman perunaa ja lisätä ne vasta lämmitettäessä. Parasta pataruoissa on vaivattomuus. Esivalmistelujen jälkeen ruoka kypsyy uunissa tai liedellä itsekseen. Pataruoat tarjotaan valmistusastiasta. Liha, kala ja kasvikset ovat tavallisimpia pataruo-kien aineksia. Kasvikset valitaan ja paloittellaan niin, että ne kypsyvät yhtäaikaan. Mausteet lisätään alkuvaiheessa, jotta maku ehtii tasaantua.

OHRAINEN LIHAPATA

400 g naudan tai sianlihaa esim. lapaa

1/2 purjoa

2 porkkanaa

1 1/2 dl ohrasuurimoita

5-6 dl lihalientä

1/2 tl paprikkaa

suolaa

Leikkaa liha kuutioiksi, puhdista ja paloittele kasvikset. Lado kaikki aineet pataan. Kypsennä uunissa tai liedellä n. 1 tunti.

KALA-VIHANNESPATA

300 g pakastekalaa
 250 g pakastevihanneksia
 2 tomaattia
 1 sipuli
 1 laakerinlehti
 5 maustepippuria
 tilliä
 suolaa
 1-2 dl vettä

Paloittele kala, hienonna sipuli, lohko tomaatit. Lado aineet pataan. Kypsennä liedellä tai uunissa 1/2 tuntia.

JUUSTOSARVET (16 kpl)

3 1/2–4 hiivaleipäjauhoja
 2 dl juustoraastetta
 3 tl leivinjauhetta
 1 tl suolaa
 50 g margariinia
 2 dl maitoa

Sekoita kulhossa kuivat aineet. Nypi joukkoon rasva ja maito. Sekoita tasaiseksi. Jaa taikina neljäänosaan.

Taputtele palaset pyöreäksi kakkaraksi.

Jaa kakkarat neljään osaan.

Pane täytteeksi juustoraastetta kolmion leveimpään päähän. Kierrä sarviksi

Voitele ja paista 220° :ssa n. 12 min.

UUSI RASVA

Uusi ravintorasva »voimariini» on ilmestynyt kauppoihin. Tuote on 80 % voita ja 20 % kasvisöljyä. Ruotsissa vastaavaa tuotetta on valmistettu pian kymmenen vuotta. Voi-kasvisöljyseos vastaa ravintoarvoltaan ja maultaan voita. Siinä on suurin osa voin vitamiineista, eikä tuotteessa ole väriaineita. Hinta on voin ja jääkaappimargariinin välillä. Öljyn ansiosta tuote on helposti levitettävää suoraan jääkaapista otettuna.

Suomalainen kuluttaa elintarvikerasvoja 20 kg henkeä kohti vuodessa, mistä määrästä 12 kg on voita, loppu margariinia ja muita ravintorasvoja.

Sirkka

TALVIVAATTEET KESÄSÄILÖÖN

Kuinka mukava on syksyllä ottaa komerosta ylleen viileihin ilmoihiin sopiva lämmin asu, jos jokainen nappi ja vetoketju on kiinni eivätkä tahrat estä puvun käyttöönottoa heti. Nyt on hyvä ajatella asiaa, on aika viedä talvivaatteet tuulettumaan puhdistettaviksi ja pukupussiin riippumaan.

Kaikki talvivaatteet tarvitsevat perusteellisen puhdistuksen ja tuuletuksen. Päälysvaatteet harjataan tai imuroidaan hyvin. Ei unohdeta saumoja, käänteitä eikä taskujakaan. Vaatteet tuuletetaan ulkona, mieluummin pilvisenä ja tuulisena päivänä, jolloin aurinko ei niitä haalista. Kaikki ratkenneet vuorit, irronneet napit korjataan keväällä, jotta vaate on valmis käyttöönotettavaksi, kun se aika tulee. Jos vaate tarvitsee pesuläkäsittelyä on sekin paras tehdä keväällä. Jos vaate säilytetään likaisena, sen puhdistaminen myöhemmin ei ole yhtä helppoa.

Kesäsäilytystä varten pudistetut vaatteet ripustetaan oikeanmuotoisille vaatepuille ja pannaan pukupusseihin. Paperiset pukupussit ovat halpoja, mutta ne ovat jäykkiä ja vievät paljon tilaa. Muoviset ovat hyvin pölyäpitäviä ja ne ovat kestävämpiä kuin paperiset. Muovipussit ovat hyvin tiiviitä, joten ne ovat

turkiksille suorastaan haitallisia.

Turkit on hyvä viedä turkissäilyttämöön. Säilyttäminen maksaa jonkin verran, mutta säilyttämässä turkki on vakuutettu. Jos turkissäilyttämöä ei ole lähellä on turkki paras säilyttää kuivassa, viileässä paikassa, jota voi tuulettaa. Ullakko on usein kesällä liian kuuma paikka turkille.

Talvihattujen vuori voi olla hiusrasvan tahraama. Sitä voi puhdistaa liuotteeseen esim. spriihin kostutetulla rievulla. Sen jälkeen lakit tuuletetaan ja pakataan täyteen pehmeätä paperia ja pannaan laatikkoon.

Leningit ja miesten puvut tuuletetaan ja harjataan tai imuroidaan ja pannaan pusseihin, joihin on hyvä merkitä mitä ne sisältävät. Kaulahuivit, puserot, käsineet, sukat ja muut villaiset neulevaatteet pestään ennen säilöön panoa. Pesussa noudatetaan villan pesuohjeita (kts. lehti no 4/79)

Talvivaatteita säilöön pantaessa ei pidä unohtaa kenkiä. Lämminvuoriset talvikengät imuroidaan sisältä ja korjataan päältä puhtaaksi. Puhtaat kengät vahaataan ja kiillotetaan, pakataan täyteen paperia, jotta kenkien muoto säilyy. Kengät kannattaa myös korjauttaa ennen säilöön panoa.

Kevätterveisin Ulla

LAPSI LEIKKII

»Leikki on lasten työtä», sanoo vanha sananlasku. Leikillä on suuri merkitys lapsen kehitykselle. Terve lapsi leikkii mielellään. Meidän aikuisten tehtävä on huolehtia siitä, että lapsella on

- paikka, missä leikkiä
- leikkivälineistö
- leikkitovereita
- aikaa leikkimiseen

Pienen lapsen ensi leikit alkavat vuoteessa ja siirtyvät iän mukana lattialle pöydän ääreen, pihamaalle, leikkipuistoon. Leikki-ikäinen lapsi tarvitsee oman turvallisen leikkinurkkauksen.

Hyvä leikkikalu on vaaraton, kestävä, helposti puhdistettava, kaunis ja värikäs. Se antaa toimintaa lihaksille, aisteille ja ajatuksille. Tekniset ihmelelut eivät ole parhaita mahdollisia. Lapsi kyllästyy ja väsyy niihin. Luonto tarjoaa runsaasti erilaista rakennusmateriaalia luovaan leikkitoimintaan, esim. hiekkaa, savea, käpyjä ja kiviä. Joka lapsella pitäisi olla myös ulottuvillaan piirustus, maalaus, muovailu ja kirjoitusvälineitä. Kuvakirjat, soittimet, rakennuspalikat, ompelu- ja pukeutumistarvikkeet, työkalut ja askartelumateriaalia löytyy leikki-ikäisen leikkeihin.

Muista, ei ole erikseen tyttöjen ja poikien leikkivälineitä. Esim. nukkeleikit sopivat pojille yhtä hyvin kuin tytöille. Ensimmäiset leikit lapsi leikkii yksin. 2-3 vuotiaat leikkivät rinnakkain kukin omaa leikkiään, 4-6 vuotiaat tarvitsevat tovereita leikkeihinsä ja oppivat yhteisleikkejä. Lapsen pitää saada tuoda tovereita myös kotiinsa. Lapselle pitää antaa aikaa leikkimiseen. Turhaan ei saa keskeyttää eikä puuttua leikkeihin.

Sirkka

Kevätmetsässä lapsen käsi
kädessäni.

Ämpäri ja lapio,
ämpärissä puolukan varpu,
kevätuore ketunleipä
ja lumen alta herännyt
uninen kivi,
jolle lätäköstä otettiin vettä
suurimpaan janoon.

Opettelin siinä pikkuhiljaa:
kivikin elää, – ja jokainen meistä
kaipaa lämpöä ja vettä
ja että meille puhuttaisiin.

Aino Kempainen

TYYSKYLÄN KURSSILLA.

Kurssilla oli mukavaa. Siellä oli 10 kuurosokeaa ja 9 ohjaajaa. Meillä oli kiva siellä. Saimme askarrella, vuoroin oli konekirjoitusta, ja sokeain kepin käyttöä, pistekirjoitusta, viittomakieltä ja muuta hauskaa. Meillä oli jokaisella vuoro keittää kahvia aamulla ja illalla. Kävimme myös uimahallissa uimassa 2 kilometrin päässä, ohjaaja mukana. Kävimme kävelylenkillä aamuisin ja iltaisin. Keskustelimme viittomakielellä ja sormiaakkosilla. Sitten torstaina tuli Näkövammaisten ammattikoululta Leppävaarasta kuurosokeita oppilaita. Meillä oli illanvietto kilpailuineen ja tansseineen. Minä voitin sen kilpailun. Sitten perjantaina päivällä klo 12 lähdimme bussilla Tyyskylästä ja olimme Helsingissä klo 13. Sitten Pirjo vei minut Helsinkiin linja-autoasemalle kello 13.30 Jyväskylään lähtevään linja-autoon. Perillä Jyväskylässä olin kello 18.30. Matka sujui hyvin. Terveisiä kaikille kurssilla mukana olleille.

Kurssiterveisin Eine Eira

Eine Eira on lähettänyt kaksi runoa julkaistavaksi lehdessä:

Runo Äidille

Äiti sulle kirjoitan pienen runon tään.
Mieltäs hiukan virvoitan, murheen kauas kirvoitan,
kun lausun runon tään.

Tiedän, että puoleistain, rukoillut oot aina.
Sitä muistain kulkeissain kotitietä taivaltain,
ett' rukoillut oot aina.

Sitten kiitän katseestas, jossa taivas väikkyy.
Vielä huolenpidostas, hellimmästäs hoivastas,
niissä taivas väikkyy.

Kevään ihmeen julistajat

Iloisesti välkähdellen puro matkaan ensi,
männiköstä metsän takaa kevätuuuli lensi.

Heilutteli sinivuokko pienen pientä kättään,
suoristeli hamettansa takaa sammalmättään.

Terve teille vanhat tutut,
ikävä jo varmaan lienee talven vankilasta
luokse kevään armaan.